

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 19/2006 vp

Hallituksen esitys laeiksi metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 178/2006 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 45/2006 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- osastopäällikkö Aarne Reunala, apulaisosastopäällikkö Pentti Lähteenoja ja hallitusneuvos Vilppu Talvitie, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Kirsi Neiglick, oikeusministeriö
- neuvotteleva virkamies Seija Kivinen, valtiovarainministeriö
- ylimetsänhoitaja Pirkko Isoviita ja luonnon-suojeluvalvoja Pekka Salminen, ympäristöministeriö

- johtaja Ilmo Kolehmainen ja metsänhoitopäällikkö Hannu Niemelä, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- puheenjohtaja Hans-Erik Lindqvist, Metsäkeskusten viranomaistoimintaryhmä
- johtaja Jorma Vierula, Etelä-Pohjanmaan metsäkeskus
- puheenjohtaja Johannes Leppänen, Keski-Suomen metsäkeskus
- johtaja Ari Niiranen, Pohjois-Karjalan metsäkeskus
- toiminnanjohtaja Olli Mäkipää, Eteläisen Suomen yhteismetsät
- varatoimitusjohtaja Simo Jaakkola, Koneyrittäjien liitto ry
- metsäasiantuntija Jouni Väkevä, Metsäteollisuus ry
- johtaja Jukka Koivumäki, Länsi-Suomen Metsänomistajain liitto
- liittosihteeri Lauri Ainasto, Puu- ja erityisalojen liitto
- toiminnanjohtaja Jukka Aula, Pohjois-Suomen Metsänomistajain liitto ry
- pääsihteeri Reino Mattila, METO - Metsäalan Asiantuntijat ry
- varametsäjohtaja Timo Nyrhinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- toiminnanjohtaja Tapio Hankala, Metsänhoitajaliitto ry
- toiminnanjohtaja Timo Hongisto, Metsänhoitoyhdistys Lakeus

- metsänhoidon neuvoja Rauno Hakala, Metsänhoitoyhdistys Salometsä ry
  - metsäasiantuntija Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
  - toiminnanjohtaja Tage Fredriksson, Puuenergia ry
  - ympäristöjohtaja Pirkko Selin, Vapo Oy.
- Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
- kauppaja- ja teollisuusministeriö
  - Metsäntutkimuslaitos
  - Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annettua lakia sekä kuutta siihen liittyvää lakia muutettavaksi. Metsäkeskusten hoitamat julkiset hallintotehtävät järjestettäisiin vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Esityksen mukaan sellaiset metsäkeskuksille säädetty tehtävät, joihin voidaan katsoa sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä, siirrettäisiin 1 päivänä toukokuuta

aloittavalle Maaseutuvirastolle. Muuta kuin merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät organisoitaisiin metsäkeskuksissa nykyistä selkeämmin muusta toiminnasta erilleen tehtävien hoidon riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaamiseksi.

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta toteaa, että maakunnallisella tasolla toimivat 13 metsäkeskusta ja koko valtakunnassa toimiva Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio (kehittämiskeskus) muodostavat metsätalouden edistämisen- ja valvontaorganisaation. Organisaatioiden toiminta perustuu metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annettuun lakiin (1474/1995), jäljempänä metsäkeskuslaki, ja se rahoitetaan merkittävältä osin valtion talousarvioon vuosittain otettavalla määrärahalla. Metsäkeskukset ja kehittämiskeskus ovat lakiin perustuvia valtionapuorganisaatioita, ja ne luetaan niin sanottuun välilliseen valtionhallintoon.

Metsäkeskukset ja kehittämiskeskus hoitavat metsien kestävä hoitoa ja käyttöä, niiden monimuotoisuuden säilyttämistä sekä yksityismetsätalouden edistämistä koskevia tehtäviä. Edistämistehtävien ohella metsäkeskukset hoitavat eräitä yksityismetsätalouden viranomaistehtäviä, minkä lisäksi ne valvovat metsätaloutta kos-

kevien lakien noudattamista kaikkien metsänomistajien metsissä. Viranomaistehtävät eivät kuulu kehittämiskeskukseen tehtäväalueeseen. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kehittämiskeskus ja metsäkeskukset eivät saa harjoittaa niiden tarkoituksen toteuttamiseen kuulumatonta tai lakisäätteisten tehtävien hoidon vaarantavaa elinkeinotoimintaa.

Esityksen perusteluista käy ilmi, että kun metsäkeskukset ovat lailla perustettuja, niiden tehtävät on säädetty lainsäädännössä ja rahoitus niille säädettyihin tehtäviin tulee valtion talousarviosta, voidaan valtaosaa metsäkeskusten tehtävistä pitää julkisina hallintotehtävinä. Sellaisen julkisten hallintotehtävien hoitoon, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä, osallistuu metsäkeskuksessa myös muuta kuin viranomaistoiminnan henkilöstöä. Nämä tehtävät koskevat muun muassa metsätalouden yleistä edistämistä, kuten paikallistetun metsävaratiedon kokoamista ja metsäsuunnittelua, metsätalouden

alueellisten tavoiteohjelmien laatimista sekä neuvontaa, koulutusta ja tiedotusta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että jo nyt voimassa olevan metsäkeskuslain mukaan yksityistä kansalaista tai yhteisöä yksittäisessä asiassa välittömästi koskevaan viranomaistehtävään liittyvä ratkaisutoiminta on eriytetty metsäkeskuksen muusta toiminnasta. Eriyttäminen on metsäkeskuslaissa organisoitu siten, että asiat ratkaiseva toimihenkilö ei osallistu muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon. Käytännössä metsäkeskukseen on luotu viranomaistoiminto, jonka esimiehenä toimii viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö, viranomaispäällikkö.

Esityksen perusteluissa on todettu, että tyyppillisiä esimerkkejä metsäkeskusten viranomaistoiminnolle kuuluvista tehtävistä ovat metsälakiin (1093/1996) perustuvat hakkuiden ja uudistushakkuun jälkeisen uuden puuston aikaansaamisen valvonta, metsien erityisen tärkeitä elinympäristöjä koskevien metsänhoito- ja käyttötoimenpiteiden valvonta ja toimenpiteitä koskevien poikkeuslupien myöntäminen, metsänkäyttöilmoitusten tarkastus, suojametsäaluetta koskevien hakkuu- ja uudistamissuunnitelmien hyväksyminen samoin kuin käsittelykiellot ja muut päätökset ja toimenpiteet, jotka koskevat epäiltyä tai todettua metsälain vastaista menettelyä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kehittämiskeskus on metsätalouden kehittämis- ja asiantuntijaorganisaatio, jonka tehtävänä on kehittää ja koordinoida metsäkeskusten valtakunnallista yhteistoimintaa sekä tuottaa palveluja metsäkeskuksille ja maa- ja metsätalousministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa kehittämiskeskukselle metsäkeskusten ohjaustehtäviä muissa kuin julkisen vallan käyttöä sisältävissä tehtävissä. Viranomaistehtävät eivät jo edellä todetun mukaisesti kuulu kehittämiskeskuksen tehtäväalueeseen.

Valiokunta toteaa, että perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksen mukaiseksi hoitamiseksi eikä vaarana perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyt-

töä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Esityksen tavoitteena onkin saattaa metsäkeskusten julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoitoa koskevat säännökset vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Esityksen perusteluissa on todettu, että ongelmallisina perustuslain 124 §:n kannalta voidaan pitää erityisesti omaisuuden suoja rajoittavien virallisten seuraamusten määräämistä ja hallinnollisten pakkokeinojen käyttämistä koskevia toimivaltuuksia, kuten metsälain mukaisen uhkasakon asettamista ja käsittelykieltojen määräämistä. Niihin saattaa liittyä merkittävää julkisen vallan käyttämistä, mikä ei olisi sopusoinnussa perustuslain vaatimusten kanssa.

Valiokunta tuo esiin sen esityksen perusteluissakin todetun, että periaatteellisella tasolla metsäkeskukselle kuuluvien julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien rahoitukseen saattaa liittyä ongelmia. Päätöksen resurssien kohdentamisesta tällaisten tehtävien hoitoon tekee metsäkeskuksen johtokunta, joka päättää myös metsäkeskuksen liiketoimintaa koskevista asioista. Tämän voidaan jossain määrin nähdä heikentävän viranomaistoiminnan riippumattomuutta, koska metsäkeskukset toteuttavat liiketoimintatehtävinään muun muassa laajoja kunnostusojitus- ja metsätiehankkeita, joihin osallistuvat maanomistajat voivat saada hankkeeseen valtion rahoitustukea. Lisäksi esityksen perusteluissa on todettu, että esitys ei edellytä metsäkeskuksille varattujen määrärahojen kasvattamista. *Valiokunta korostaakin sitä, että viranomaistehtävien hoidon riippumattomuus ja puolueettomuus edellyttävät näiden tehtävien hoidon rahoituksen turvaamista siten, että viranomaistoiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus voidaan taata. Maa- ja metsätalousministeriön tulee valtionapuviranomaisena tulosohjaustehtävässään huolehtia siitä, että eriytetty viranomaistoiminta saa riittävästi voimavaroja ja että rahoituksen seuranta on myös tilinpidollisesti eriytetty.*

Esityksen perustelujen mukaisesti valiokunta pitää tarpeellisena, että metsäkeskuksille jäävien julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoito eriytetään nykyistä selkeämmin

muusta toiminnasta tehtävien hoidon riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaamiseksi. Esityksen mukaan julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät hoidettaisiin metsäkeskuksessa erillisessä viranomaisyksikössä. Viranomaistehtävien hoitoa koskevat asiat eivät kuuluisi metsäkeskuksen johtokunnan eivätkä johtajan tehtävälueeseen. Sellaiset julkiset hallintotehtävät, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttämistä, siirrettäisiin Maaseutuviraston hoidettavaksi. Maaseutuvirasto tekisi niihin liittyvät päätökset metsäkeskuksen tehtyä asiasta esityksen. Merkittävimmät Maaseutuviraston ratkaistavaksi siirrettävät hallintoasiat koskisivat uhkasakon asettamista ja tuomitsemista sekä teettämishan asettamista ja sen määräämistä täytäntöön pantavaksi niissä tapauksissa, joissa se voimassa olevan metsälain (1093/1996), metsänhyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) sekä metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (534/1998) säännösten mukaan kuuluu metsäkeskukselle. Maaseutuvirasto päättäisi metsäkeskuksen esityksestä myös metsälain 16 §:n mukaisen käsittelykiellon antamisesta sekä metsälain 20 §:ssä tarkoitettua asianomaisen velvoittamisesta suorittamaan korjauksia toimenpiteitä. Lisäksi Maaseutuvirasto päättäisi metsäkeskuksen esityksestä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisesta rahoituksen takaisinperimisestä ja takaisinperimiseen liittyvistä hallinnollisista sanktioista.

Asiantuntijakuulemisen yhteydessä valiokunnalle on tuotu esiin, että yleisen johtokuntien kokoonpanoa koskevan käytännön mukaisesti myös metsäkeskusten henkilöstöllä tulisi olla oma edustuksensa kaikkien metsäkeskusten johtokunnissa. Valiokunta toteaa, että metsäkeskusten johtokuntien kokoonpanoa koskevat kysymykset eivät ole esillä nyt kysymyksessä olevassa hallituksen esityksessä. Valiokunta pitää kuitenkin tarpeellisena, että metsäkeskusten johtokuntien kokoonpanoon tältäkin osin liittyvät kehittämistarpeet selvitetään ja että tarvittaessa eduskunnalle annetaan lainsäädännön muuttamiseksi asiaa koskeva hallituksen esitys.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut ja huomautukset

1. Laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

1 a §. Valiokunta toteaa, että ehdotetussa pykälässä on luettelo metsäkeskuksen julkisista hallintotehtävistä. Siinä julkiset hallintotehtävät jaotellaan tehtäviin, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä (edistämistehtävät: pykälän 1 momentti) ja joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä (viranomaistehtävät: pykälän 2 momentti). Perustuslakivaliokunta on pitänyt ehdotettua järjestelyä lainsäädäntötekniisesti jossakin määrin ongelmallisena. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että ainakin 1 momentin 9 kohdan mukaisen pelastuslaissa tarkoitetun virka-avun antamisen osalta sääntelyä on tarpeen täsmentää koskemaan vain sitä osaa pelastuslaissa tarkoitettua virka-avun antamista koskevista tehtävistä, johon ei sisälly julkisen vallan käyttöä. Ehdotettua parempana vaihtoehtona perustuslakivaliokunta on pitänyt pykälässä olevien tehtävien luetteloimista ilman julkisen vallan käyttöön liittyvää kytkentää.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että esityksessä pykälään ehdotettua metsäkeskusten julkisten hallintotehtävien jakoa edistämistehtäviin ja viranomaistehtäviin tehtäviin liittyvän julkisen vallan käytön perusteella ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa. Tämä johtuu ehdotetun säädösmuutoksen rakenteesta, jossa tehtäviin sisältyvällä julkisen vallan käytöllä (viranomaistehtävät) määritetään myös eriytetyn viranomaisyksikön (viranomaisyksikkö) tehtävät ja näitä asioita koskeva ratkaisuvälä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa, että pykälää täsmennetään perustuslakiva-

liokunnan lausunnossa vaihtoehtoisesti esitetyllä tavalla siten, että pykälän 1 momentin 9 kohdan mukainen pelastuslaissa (468/2003) tarkoitettun virka-avun antaminen siltä osin, kun virka-apu ei koskisi julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä, olisi edistämistehtävä.

5 §. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että pykälässä mainittua erillisyyksikköä nimitetään viranomaisyksiköksi, vaikka se ei varsinaisesti viranomainen olekaan. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että parempi nimitys yksikölle olisi julkisten hallintotehtävien yksikkö tai ainakin viranomaistehtävien yksikkö.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on tuotu esiin, että metsäkeskuksen viranomaistehtävät ja näistä asioista vastaava viranomaispäällikkö ovat asiarymänä ja nimikkeenä vakiintuneet käytettäväksi metsäkeskusten yhteydessä. Julkisten hallintotehtävien yksikkö on käytössä myös Metsähallituksessa. Metsäkeskuksen viranomaisyksikön nimeäminen julkisten hallintotehtävien yksiköksi merkitsisi reaalista sekaantumisvaaraa Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikön kanssa. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät käsittävät myös pääosin tosiasiallista hallintotoimintaa, eikä niitä hoidettaessa juurikaan puututa kansalaisten oikeuksiin, etuihin tai velvoitteisiin, minkä vuoksi Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikkö on siinä yhteydessä nimikkeenä yksikön toimintaa kuvaava.

Kun edellä esitetyn lisäksi otetaan huomioon, että pääosa metsäkeskusten tehtävistä on julkisia hallintotehtäviä, valiokunta ehdottaa, että 1 ja 2 momenttia tarkistetaan siten, että mainittu eriytetty, viranomaistehtäviä hoitava yksikkö nimitetään viranomaistehtävien yksiköksi.

5 a §. Edellä 5 §:n kohdalla eriytetyn yksikön nimeämistä koskevan muutosehdotuksen mukaisesti valiokunta ehdottaa 1 momenttia tarkistettavaksi.

3. Laki metsälain muuttamisesta

23 §. Valiokunta toteaa, että esityksessä ehdotetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin, metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettuun lakiin, metsänhoitoyhdistyksistä annettuun lakiin ja kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annettuun lakiin (1349/1996) otettavaksi säännökset metsäkeskuksen valitusoikeudesta mainittujen lakien nojalla tehdyistä päätöksistä. Metsälain 23 §:n mukaista metsäkeskuksen valitusoikeutta laajennettaisiin niin, että se kattaisi myös Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden metsälain nojalla tekemät päätökset. Metsäkeskukselle ehdotettu muutoksenhakuoikeus liittyy tarpeeseen ylläpitää metsäkeskuksen tehtäväksi säädetyn lainsäädännön toimeenpanotehtäviä koskeva soveltamis- ja oikeuskäytäntö yhtenäisenä. Perustuslakivaliokunta on katsonut lausunnossaan, että metsäkeskuksen muutoksenhakuoikeutta ei voida pitää perustuslain 21 §:n oikeusturvavaatimuksen vastaisena, joten esitetty muutoksenhakuoikeus voidaan sisällyttää lakeihin tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta ei ole lausunnossaan kuitenkaan pitänyt metsäkeskuksen valitusoikeuden laajentamista nykyisestäään perusteltuna erityisesti hallinto-oikeuden päätöksen osalta.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että metsäkeskukset tekevät vuosittain noin 60 000 valituskelpoista päätöstä. Vuoden 2005 aikana 24:ään päätökseen haettiin muutosta. Valitusten vähäinen määrä merkitsee sitä, että niihin annetuilla ratkaisuilla ohjataan merkittävässä määrin metsäkeskusten soveltamiskäytäntöä. Lisäksi on todettu, että metsäkeskusten muutoksenhakuoikeutta koskevissa asioissa hallintotuomioistuinten oikeuskäytäntö on ollut epäyhtenäistä.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on myös tuotu esiin, että muutoksenhakuoikeuteen vaikuttavana seikkana voidaan lisäksi pitää sitä, että metsäkeskuksilla on merkittävä valvonnallinen rooli metsälainsäädännön toteuttamisessa. Voimassa olevassa lainsäädännössä on jo mah-

dollistettu metsäkeskusten muutoksenhakuoikeus tietyissä asioissa. Lisäksi esityksen piiriin kuuluvat ehdotukset ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden osalta voidaan ottaa huomioon ympäristöoikeudelliseen sääntelyyn liittyvä muutoksenhakuoikeuden erityisluonne.

Ottaen huomioon edellä esitetyt näkökohdat valiokunta pitää esityksessä tältä osin ehdotettua sääntelyä perusteltuna.

4. Laki kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

28 §. Valiokunta toteaa, että rahoituksen peruuttamisesta, maksetun tuen takaisinperimisestä ja lainan irtisanomisesta olisi säännökset lakiehdotuksen 28 §:ssä. Näihin toimiin voitaisiin ryhtyä muun muassa silloin, kun rahoituksen saaja on antanut rahoituksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että sääntelyä on arvioitava oikeasuhtaisuuden kannalta, sillä virheellisiä tietoja on saatettu antaa myös saajasta riippumattomista syistä. Perustuslakivaliokunta on erilaisten tukien takaisinperinnän ja lupien peruuttamisen yhteydessä pitänyt välttämättömänä sitoa toimenpide vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että asianosaiselle annettua huomautuksia tai varoituksia eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteellisuuksien korjaamiseen. Mainittuja toimenpiteitä ei tule myöskään toteuttaa ennen kuin asianosaiselle on annettu mahdollisuus korjata virheensä.

Sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta perustuslakivaliokunta on pitänyt aiheellisena arvioida pykälän 2 momenttia. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että 2 momentin mukaan rahoitus voidaan Maaseutuviraston päätöksellä peruuttaa osaksi tai kokonaan, mutta tuki sen sijaan on perittävä kokonaisuudessaan takaisin. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että Maaseutuviraston harkintavaltaan tulisi kuulua myös tuen periminen osittain takaisin. Momentin 2 kohdan mukaan edellä mainitut toimet voitaisiin toteuttaa, jos rahoituksen myöntä-

mispäätöksessä taikka sen perusteena olleessa asiakirjassa asetettuja ehtoja ei ole noudatettu. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tarpeellisena, että ehtojen noudattamatta jättämiseen liitetään merkittävyys- tai olennaisuusvaatimus.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttia tarkistetaan siten, että rahoituksen myöntämiseen vaikuttaneelta vilpilliseltä menettelyltä edellytettäisiin olennaisuutta. Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan rahoituksen saajalle tulisi varata tilaisuus virheensä korjaamiseen, jos virhe on vähäinen ja jos maastossa oleva virheen korjaaminen olisi kohtuullisin toimenpitein mahdollista. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että takaisinperintäpäätöksen tekemiseen sovelletaan joka tapauksessa hallintolakia (434/2003). Hallintolaisissa on säännökset muun muassa asiakirjan täydentämisestä (22 §), viranomaisen selvittämisvelvollisuudesta, selvityspyynnöstä, selvitykselle asetettavasta määräajasta ja asianomaisen kuulemisesta (31—34 §).

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa mainittu huomautuksen tai varoituksen osalta valiokunta toteaa, että ne eivät sovellu nyt kyseessä olevaan metsätaloustukijärjestelmään, joka perustuu maastossa toteutettavien yksittäisten hankkeiden rahoitukseen ja jossa ei ole erillisiä säännöksiä maanomistajan puolesta asioita hoitavasta asiamiehestä. Tässä yhteydessä valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että eduskunnassa käsiteltävänä olevaan ehdotukseen metsätalouden rahoituksesta annettavaksi laiksi (Hallituksen esitys metsätalouden rahoituslaiksi ja laiksi tuloverolain muuttamisesta; HE 177/2006 vp) sisältyy myös asiamiestä koskevia säännöksiä ja niihin liittyen säännöksiä varoituksen tai huomautuksen antamisesta.

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa 2 momentin johdantokappalletta tarkistettavaksi siten, että tuen takaisinperintä voisi koskea myös osaa tuesta. Lisäksi 2 momentin 2 kohdan mukaiseen ehtojen noudattamatta jättämiseen ehdotetaan lisättäväksi olennaisuuden määre.

Valiokunta toteaa, että ehdotetut rahoituksen-saajan takaisinmaksuvelvollisuutta ja rahoituksen takaisinperintää koskevat säännökset poikkeaisivat eduskunnassa käsiteltävänä olevan metsätalouden rahoituslain säännöksistä (HE 177/2006 vp). Valiokunta toteaa, että säännösehdoitusten eroavaisuus johtuu lakien rakenteellisista eroista. Ehdotetun metsätalouden rahoituslain takaisinperintäsäännöksissä viitataan 1 päivänä syyskuuta 2001 voimaan tulleen valtionavustuslain (688/2001) säännöksiin. Ennen valtionavustuslakia säädettyyn kestäväns metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin on otettu useita rahoituksen takaisinmaksamista ja takaisinperintää koskevia erityissäännöksiä, joilla on lukuisia liittymäkohtia lain muihin säännök-

siin. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kestäväns metsätalouden rahoituksesta annettu laki on tarkoitus kumota vuoden 2008 alusta lukien.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että 2., 3. ja 5.—7. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. ja 4. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1474/1995) 2 §:n 1 momentti,
muutetaan 1, 5 ja 8 §,
 sellaisena kuin niistä on 8 § osaksi laissa 1145/2003, sekä
lisätään lakiin uusi 1 a, 5 a, 5 b, 9 b ja 10 c § seuraavasti:

1 §
 (Kuten HE)

1 a §

Metsäkeskuksen julkiset hallintotehtävät

Metsäkeskuksen sellaisia julkisia hallintotehtäviä, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä (*edistämistehtävät*), ovat:

(1—8 kohta kuten HE)

9) varautuminen metsätuhoihin ja pelastuslaissa (468/2003) tarkoitetun virka-avun antami-

nen, siltä osin kuin virka-apu ei sisällä julkisen vallan käyttöä; sekä
 (10 kohta kuten HE)
 (2 mom. kuten HE)

5 §

Viranomaistehtävien organisointi

Edellä 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen viranomaistehtävien hoitamista varten metsäkeskuksessa on erillinen yksikkö (*viranomaistehtä-*

vien yksikkö), jonka päällikkönä toimii viranomaispäällikkö.

Viranomaistehtävien yksikköön kuuluva toimihenkilö ei saa osallistua metsäkeskukselle kuuluvien muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon, jos se voi vaarantaa *viranomaistehtävien yksikölle* kuuluvien tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta. *Viranomaistehtävien yksikön* tehtävien hoitoa koskevat asiat eivät kuulu metsäkeskuksen johtokunnan eivätkä johtajan tehtävälueeseen.

(3 mom. kuten HE)

5 a §

Ratkaisuvalta

Viranomaispäällikkö ratkaisee esittelystä 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettuihin viranomais-tehtäviin liittyvät hallintoasiat ja *viranomaistehtävien yksikköä* koskevat henkilöstöasiat lukuun ottamatta henkilöstön työsuhteen ehtoja ja lomauttamista sekä irtisanomista taloudellisella tai tuotannollisella perusteella.

(2 mom. kuten HE)

5 b, 8, 9 b ja 10 c §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

4.

Laki

kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1094/1996) 15 §:n 3 momentti, 16 §, 28 §:n 1 ja 2 momentti, 29 §:n 2 momentti, 30 § sekä 33 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 28 §:n 2 momentti osaksi laissa 1286/1997 ja 30 § laissa 718/1999, sekä *lisätään* 33 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

15 § ja 16 §
(Kuten HE)

28 §

Rahoituksen takaisinperiminen

Maaseutuviraston tulee metsäkeskuksen esityksestä päättää, että rahoitus peruutetaan, jo maksettu tuki peritään takaisin valtiolle tai laina irtisanotaan, jos rahoitus on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty, rahoituksen saaja on antanut rahoituksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita vir-

heellisiä tietoja tai jos hän on menetellyt muutoin vilpillisesti, siltä osin kuin sanottu menettely on *olennaisesti* vaikuttanut rahoituksen myöntämiseen ja sen määrään. *Ennen kuin rahoitus peruutetaan, jo maksettu tuki peritään takaisin tai laina irtisanotaan tämän momentin mukaisesti, rahoituksen saajalle on varattava tilaisuus korjata virheensä, jos virhe on vähäinen ja jos maastossa oleva virhe on kohtuullisin toimenpitein korjattavissa.*

Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä päättää, että rahoitus peruutetaan *tai tuki peritään takaisin* osaksi tai kokonaan (poist.)

taikka että laina irtisanotaan valtioneuvoston asetuksella tarvittaessa tarkemmin säädetyin perustein, jos:

(1 kohta kuten HE)

2) rahoituksen myöntämispäätöksessä taikka sen perusteena olleessa asiakirjassa asetettuja, *rahoituksen myöntämisen kannalta olennaisia* ehtoja ei ole noudatettu; tai

(3 kohta kuten HE)

29, 30 ja 33 §

(Kuten HE)

Voimaantulosäännös

(Kuten HE)

Helsingissä 25 päivänä tammikuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Eero Lämsä /kesk	Esa Lahtela /sd
vpj.	Harry Wallin /sd	Jari Leppä /kesk
jäs.	Nils-Anders Granvik /r	Minna Lintonen /sd (osittain)
	Pertti Hemmilä /kok	Reijo Paajanen /kok (osittain)
	Matti Kauppila /vas (osittain)	Erkki Pulliainen /vihr
	Esko Kiviranta /kesk	Pekka Vilkuna /kesk
	Katri Komi /kesk	Lasse Virén /kok.
	Lauri Kähkönen /sd (osittain)	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.